EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 14.12.2017
COM(2017) 775 final

POROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

o izvajanju Uredbe (EU) št. 70/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. januarja 2012 o statističnih poročilih v zvezi s cestnim prevozom blaga

KAZALO

1. UVOD 2
1.1. Namen poročila 2
1.2. Ozadje zakonodajnega okvira 2
1.3. Okvir politike 2
1.4. Zajete države članice in druge države 3
2. NADALJNJE UKREPANJE NA PODLAGI IZVAJANJA UREDBE 4
2.1. Izpolnjevanje pravnih obveznosti 4
2.2. Metode zbiranja podatkov v državah članicah 4
2.3. Upravno breme za države članice 4
2.4. Zmanjšanje in poenostavitev upravnega bremena 5
2.5. Potrditev podatkov in kakovost poslanih statističnih podatkov 5
2.6. Metodološka podpora državam članicam 6
3. STATISTIČNI REZULTATI 7
3.1. Trendi v cestnem prevozu blaga v EU 7
3.2. Izkazovanje podatkov 7
3.2.1. Tabele za izkazovanje podatkov v zbirki Eurobase 7
3.2.2. Objave 7
4. Nadaljnji razvoj statistike o cestnem prevozu blaga 8
5. ZAKLJUČEK 8

1. UVOD

1.1. NAMEN POROČILA

V skladu s členom 7 Uredbe (EU) št. 70/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. januarja 2012 o statističnih poročilih v zvezi s cestnim prevozom blaga[1] mora Komisija do 31. decembra 2014 in nato vsaka tri leta Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo o izvajanju te uredbe. To je drugo poročilo, s katerim se izpolnjuje ta obveznost.

To poročilo opisuje ozadje, okvir politike in področje uporabe zakonodaje. V njem je obravnavano izvajanje zakonodaje, predstavljeni pa so tudi pridobljeni statistični rezultati. V zadnjem oddelku je obravnavano nadaljnje ukrepanje na podlagi predlogov za dodatni razvoj statistike o cestnem prevozu blaga iz prvega poročila.

1.2. OZADJE ZAKONODAJNEGA OKVIRA

Uredba (EU) št. 70/2012 je prenovitev Uredbe Sveta (ES) št. 1172/98 z dne 25. maja 1998 in poznejših sprememb, katerih namen je bil uskladiti pravno podlago za zbiranje podatkov o cestnem prevozu z določbami iz Lizbonske pogodbe. Kot takšna uredba pomeni korak naprej pri razvoju prometne statistike v EU. Uredba je pravna podlaga za zbiranje najrazličnejših podatkov o cestnem prevozu blaga. Z zahtevo, da se mikropodatki iz raziskovanj operaterjev cestnega prevoza blaga pošljejo Komisiji, se poudarja tudi kakovost in primerljivost statističnih informacij.

Uredba (EU) št. 70/2012 je bila zasnovana z namenom, da se Komisiji, drugim institucijam EU in nacionalnim vladam zagotovijo primerljivi, zanesljivi, harmonizirani, redni in izčrpni statistični podatki o obsegu in razvoju cestnega prevoza blaga. Ti podatki so potrebni za pripravo, spremljanje in oceno politike EU.

Države članice pošiljajo Komisiji informacije v obliki mikropodatkov: to omogoča, da se uporabnikom ob uporabi varoval za zaupnost zagotovijo tabele, ki vsebujejo različne kombinacije spremenljivk.

Uredba (EU) št. 70/2012 je bila pripravljena tako, da bi čim bolj zmanjšala breme prevoznih podjetij. Zbiranje podatkov temelji na vzorčnem raziskovanju. Zato se informacije zahtevajo le za vzorec prevoznih sredstev in za omejeno obdobje (običajno en teden). Države članice lahko iz raziskovanja izključijo prevoze z vozili pod določenim pragom[2].

1.3. OKVIR POLITIKE

Za razvoj skupne prometne politike je potrebno poglobljeno znanje o obsegu in razvoju cestnega prevoza blaga.

[1] Uredba (EU) št. 70/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. januarja 2012 o statističnih poročilih v zvezi s cestnim prevozom blaga. Besedilo velja za EGP. UL L 32, 3/2/2012 str. 1–18.

[2] Vsaka država članica lahko izključi iz področja uporabe te uredbe vozila za cestni prevoz, katerih nosilnost ali skupna dovoljena masa je nižja od določene mejne vrednosti. Ta mejna vrednost ne sme presegati nosilnosti 3,5 tone ali največje skupne dovoljene mase 6 ton v primeru posameznih motornih vozil.

To je zelo pomembno za politiko: v beli knjigi „Načrt za enotni evropski prometni prostor – na poti h konkurenčnemu in z viri gospodarnemu prometnemu sistemu“[3] je določenih deset ciljev za konkurenčen in z viri gospodaren prometni sistem (merila za doseganje ciljnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 60 %). Podrobni statistični podatki o cestnem prevozu blaga so potrebni za spremljanje napredka pri uresničevanju nekaterih od teh ciljev (npr. cilj, da bi moralo do leta 2030 30 % dejavnosti cestnega prevoza blaga na razdaljah več kot 300 km preiti na druge načine prevoza).

Komisija za izvajanje svojih nalog v okviru skupne prometne politike potrebuje primerljive, zanesljive, časovno usklajene, redne in izčrpne statistične podatke o obsegu in razvoju prevoza blaga po cesti z vozili, registriranimi v Uniji, in o stopnji izkoriščenosti vozil, ki opravljajo prevoz.

Podatki, zbrani v okviru Uredbe (EU) št. 70/2012, so zelo dragoceni tudi za poklicne organizacije, prevozna podjetja, raziskovalce in pripravljavce modelov na področju cestnega prevoza, saj poglobljeno znanje o trgu pomaga izboljšati poslovno konkurenčnost podjetij v sektorju.

1.4. ZAJETE DRŽAVE ČLANICE IN DRUGE DRŽAVE

Uredba (EU) št. 70/2012 se uporablja neposredno in v celoti v vseh državah članicah.

Vse države članice zavezuje, da zagotavljajo podatke. V skladu s členom 1(3) uredbe je Malta edina država, izvzeta iz tega pravila, saj je tam registriranih le malo vozil za cestni prevoz blaga, ki imajo overjeno kopijo licence Skupnosti. Zbiranje smiselnih in zanesljivih podatkov za majhno število vozil bi za malteška podjetja pomenilo nesorazmerno obremenitev.

Podatke zagotavljata tudi dve državi Efte, Norveška in Švica.

[3] COM(2011) 144, 28.3.2011.

2. NADALJNJE UKREPANJE NA PODLAGI IZVAJANJA UREDBE

2.1. IZPOLNJEVANJE PRAVNIH OBVEZNOSTI

Obstaja velika skladnost z zahtevami za zagotavljanje podatkov iz Uredbe (EU) št. 70/2012. Vse države članice so poslale zahtevane nabore podatkov, pri čemer je do zamud prišlo samo v nekaj primerih, zlasti zaradi sprememb v informacijski tehnologiji na nacionalni ravni. To omogoča pripravo visokokakovostnih in zanesljivih statističnih podatkov o cestnem prevozu blaga v Evropi.

2.2. METODE ZBIRANJA PODATKOV V DRŽAVAH ČLANICAH

Metodološke ureditve v Uredbi (EU) št. 70/2012 so zagotovile skupen okvir za harmonizirano zbiranje podatkov in njihovo primerljivost.

Komisija vsaka tri leta zbere informacije o nacionalnih metodah zbiranja podatkov (uporaba registrov, metodologija vzorčenja, zajemanje podatkov itd.) in jih da na razpolago v dokumentu z naslovom „Methodologies used in surveys of road freight transport in Member States and candidate countries“ (Metodologije, ki se uporabljajo pri raziskovanju cestnega prevoza blaga v državah članicah in državah kandidatkah).

2.3. UPRAVNO BREME ZA DRŽAVE ČLANICE

Uredba (EU) št. 70/2012 je bila pripravljena s posebnim ciljem ohranitve čim manjšega upravnega bremena za države članice. V večini držav poročevalk ni bilo treba sprejeti posebnih ukrepov, saj so obstoječi postopki izpolnjevali zahteve za zbiranje podatkov. Komisija je zbirala tudi informacije o bremenu za poročevalce.

Na splošno je samo nekaj držav članic bilo zmožnih natančno oceniti breme izvajanja uredbe. Vendarle bi lahko sklenili naslednje:

- velika večina držav poročevalk, ki so se odzvale, meni, da je delovna obremenitev pri rednem zagotavljanju podatkov sprejemljiva;
- obstajajo znatne razlike med državami, kar zadeva breme v zvezi z zbiranjem podatkov, to pa je odvisno zlasti od nacionalnih sistemov zbiranja podatkov, ki so na voljo. Natančneje, glede na vzorec držav poročevalk, ki so o tem posredovale informacije, se zdi, da:
    - je bil povprečni čas, ki so ga poročevalci potrebovali za to, da so sporočili podatke za eno vozilo, ki je opravljalo vožnje v obdobju raziskovanja, ocenjen na približno 10 minut do 45 minut, odvisno od uporabljenega sistema zbiranja podatkov;
    - je bil povprečni čas, ki so ga poročevalci potrebovali za to, da so sporočili podatke za eno vozilo, ki v obdobju raziskovanja ni bilo aktivno, ocenjen na približno 2 minuti do 7 minut;
    - možnost zbiranja in pošiljanja podatkov v elektronski obliki občutno zmanjša breme poročanja.

Treba je omeniti, da dodana vrednost ustvarjene statistike nadomesti breme zbiranja podatkov, ki se izvaja v okviru Uredbe (EU) št. 70/2012. Natančneje:

- Komisija upravlja zaupne nacionalne mikropodatke, ki jih zagotovi vsaka država članica, in ureja podrobne nacionalne podatke (tabele D). Te tabele omogočajo, da ima vsaka

država poročevalka vse statistične informacije o vseh cestnih prevozih blaga na svojem ozemlju s tovornimi vozili, registriranimi kjer koli v EU (razen na Malti) ter v Švici in na Norveškem. Izvajanje te uredbe in storitev, ki jo zagotavlja Komisija, preprečujeta podvajanje zbiranja podatkov o tujih tovornih vozilih na nacionalni ravni;

- sodelujoče države se zelo zanimajo za ustvarjeno statistiko. Rezultati raziskovanja zagotavljajo dodano vrednost in so bistvenega pomena za spremljanje trga cestnega prevoza blaga v Evropi;
- zbiranje in upravljanje informacij na ravni mikropodatkov zagotavlja prožnost pri zadovoljitvi potreb politike EU, kjer se zahtevajo statistične informacije, brez zamud in brez potrebnega dodatnega truda na nacionalni ravni. Službe politike pogosto potrebujejo takšne informacije za pripravo poročil ali oceno zadevne zakonodaje in ciljev politike.

2.4. ZMANJŠANJE IN POENOSTAVITEV UPRAVNEGA BREMENA

Komisija nenehno obravnava vprašanje zmanjšanja in poenostavitve upravnega bremena. Na podlagi povratnih informacij držav članic Komisija v sodelovanju z nacionalnimi statističnimi ustanovami izvaja posebne ukrepe za zmanjšanje bremena zbiranja podatkov in poročanja za nacionalne organe in poročevalce v raziskovanjih. Ti ukrepi vključujejo:

1. razvoj orodij za olajšanje sporočanja podrobnih regionalnih podatkov (NUTS 3);
2. razvoj avtomatiziranih orodij in postopkov za prenos in potrditev mikropodatkov, da se državam članicam zagotovijo povratne informacije o kakovosti podatkov in posebnih napakah posameznih naborov podatkov;
3. spodbujanje in zagotavljanje pomoči pri vzpostavljanju elektronskih vprašalnikov in spletnih sistemov poročanja na nacionalni ravni;
4. organiziranje rednih sestankov nacionalnih strokovnjakov iz držav članic (delovne in projektne skupine) in strokovnjakov iz sosednjih držav, da se izmenjajo dobre prakse ter razpravlja o kakovosti podatkov, težavah in rešitvah.

2.5. POTRDITEV PODATKOV IN KAKOVOST POSLANIH STATISTIČNIH PODATKOV

Medtem ko je kakovost izvajanja raziskovanja cestnega prevoza blaga odgovornost držav članic, Komisija sprejema vse ukrepe za odkrivanje napak v prejetih podatkih in vzdržuje zmogljiv ter zanesljiv sistem IT za potrditev in obdelavo podatkov. Komisija državam članicam redno zagotavlja povratne informacije o vprašanjih, ki jih je morda treba dodatno preiskati.

Države poročevalke si po najboljših močeh prizadevajo obravnavati napake, zlasti tiste, ki se ponavljajo. Postopek potrditve vključuje potrditev četrtletnih in letnih mikropodatkov ter preverjanje časovnih vrst za nacionalni, mednarodni in celotni prevoz.

- *Potrditev mikropodatkov*: da se zagotovi priprava naborov podatkov brez napak, države poročevalke prejmejo poročilo o potrditvi za vsak prenos podatkov, ki vsebuje podrobnosti na ravni mikropodatkov, kar omogoča enostavnejšo odpravo odkritih napak. Ta postopek se ponavlja, dokler niso odpravljene vse napake. Poleg tega Komisija stalno razvija pravila za potrjevanje, da se zadovoljijo spreminjajoče se potrebe in zagotovi priprava visokokakovostne statistike.

- *Preverjanje časovnih vrst*: Komisija (Eurostat) meni, da je pomembno, da se osamelci v časovnih vrstah odkrijejo pred objavo podatkov, saj se statistični podatki o cestnem prevozu blaga uporabljajo v različnih poročilih Komisije kot podlaga za sklep glede razvoja trga cestnega prevoza blaga. Od držav poročevalk še posebej zahteva, da potrdijo trende, kjer se opazijo znatna nihanja. Države članice po potrebi posredujejo revidirane nabore podatkov ali pojasnila vzrokov za občutna nihanja časovnih vrst.

Vse države poročevalke revidirajo podatke, ki vsebujejo napake.

2.6. METODOLOŠKA PODPORA DRŽAVAM ČLANICAM

Komisija nenehno zagotavlja metodološko in tehnično podporo pri izvajanju uredbe o statističnih podatkih o cestnem prevozu blaga ter zagotavlja, da se ohranja visoka kakovost informacijskega sistema za podatke in metapodatke.

Da se državam poročevalkam zagotovijo metodološke smernice za izvajanje Uredbe (EU) št. 70/2012, je Komisija pripravila dva priročnika:

- *„Road freight transport methodology“*[4] (Metodologija za cestni prevoz blaga), ki pomeni metodološko podlago za zbiranje statističnih podatkov o cestnem prevozu blaga v državah članicah, državah kandidatkah in državah Efte;
- *Methodologies used in surveys of road freight transport in Member States and Candidate Countries*[5] (Metodologije, ki se uporabljajo pri raziskovanju cestnega prevoza blaga v državah članicah in državah kandidatkah), ki vsebuje metodološke vidike raziskovanj cestnega prevoza blaga, ki se izvajajo v državah poročevalkah.

[4] http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-16-105?inheritRedirect=true&redirect=%2Feurostat%2Fweb%2Ftransport%2Fpublications
[5] http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-14-007?inheritRedirect=true&redirect=%2Feurostat%2Fweb%2Ftransport%2Fpublications

3. STATISTIČNI REZULTATI[6]

3.1. TRENDI V CESTNEM PREVOZU BLAGA V EU

V Evropski uniji cestni prevoz blaga pomeni glavni delež prevoza blaga v notranjem prevozu (približno 75 %, ta delež je bil v zadnjem desetletju razmeroma stabilen). Leta 2015 je dejavnost cestnega prevoza blaga v EU, merjena v tonskih kilometrih, v primerjavi z letom 2014 narasla za 2,4 %. Vendar je bila še vedno za 7,6 % pod predkrizno ravnjo iz leta 2007 in samo nekoliko nad ravnjo iz leta 2010 (0,7 %).

Nacionalni prevoz, ki ga opravijo domača podjetja, pomeni dve tretjini celotne dejavnosti cestnega prevoza, medtem ko je bila leta 2015 stopnja prodora kabotaže približno 3-odstotna, tj. v povprečju so 3 % vseh nacionalnih cestnih prevozov v EU opravili tuji prevozniki.

Poglobljena integracija enotnega trga EU prispeva k višjim stopnjam rasti mednarodnega cestnega prevoza kot nacionalnega. Med letoma 2005 in 2015 je število tonskih kilometrov v nacionalnem cestnem prevozu, opravljenih z domačimi prevozniki, padlo za 6,5 %, medtem ko je to število v mednarodnem prevozu (vključno s kabotažo) naraslo za 14,9 %.

3.2. IZKAZOVANJE PODATKOV

3.2.1. Tabele za izkazovanje podatkov v zbirki Eurobase

Zbirni podatki se prenesejo v Eurobase, tj. referenčno podatkovno zbirko Komisije (Eurostata) za izkazovanje podatkov, takoj ko je preverjena njihova veljavnost. Uporabniki lahko pridobijo podrobne statistične tabele, ki so na voljo v skladu z določbami iz Uredbe Komisije (ES) št. 6/2003 z dne 30. decembra 2002 o diseminaciji statističnih podatkov o prevozu blaga po cesti[7], za podatke, poslane v skladu z Uredbo (EU) št. 70/2012, za obdobje od leta 1999.

3.2.2. Objave

Komisija (Eurostat) pripravlja tudi članke za zbirko *Statistics Explained*[8] (Razlaga statističnih podatkov), ki zajemajo naslednje teme:

- General trends in road freight transport (Splošni trendi v cestnem prevozu blaga)
- Road freight transport by vehicle characteristics (Cestni prevoz blaga po značilnostih vozil)
- Road freight transport by journey characteristics (Cestni prevoz blaga po značilnostih voženj)
- Road freight transport by type of goods (Cestni prevoz blaga po vrsti blaga)

Ti članki se posodobijo letno, ko se konča zbiranje podatkov za določeno referenčno leto.

---

[6] Statistični podatki in analiza trendov so na voljo na spletni strani Komisije (Eurostat): (http://ec.europa.eu/eurostat) in v namenskih poročilih Komisije (GD MOVE): (https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/mobility-package-overview-of-the-eu-road-transport-market-in-2015.pdf)

[7] Uredba Komisije (ES) št. 6/2003 z dne 30. decembra 2002 o diseminaciji statističnih podatkov o prevozu blaga po cesti (besedilo velja za EGP), UL L 001, 4.1.2003, str. 45–49.

[8] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Transport

V skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 557/2013 z dne 17. junija 2013 o izvajanju Uredbe (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o evropski statistiki glede dostopa do zaupnih podatkov za znanstvene namene[9] so mikropodatki o cestnem prevozu blaga anonimizirani in dani na voljo znanstvenikom v obliki datotek za znanstveno uporabo.

4. NADALJNJI RAZVOJ STATISTIKE O CESTNEM PREVOZU BLAGA

V letih 2015 in 2016 je potekalo več zasedanj strokovnih in projektnih skupin z državami članicami, da se preučijo in predlagajo načini za izboljšanje kakovosti podatkov in zmanjšanje bremena zbiranja podatkov ter za razpravo o možnosti obveznega zbiranja informacij o vožnjah s praznimi tovornimi vozili in zbiranja podatkov o porabi goriva tovornih vozil. Na teh zasedanjih je bilo opredeljenih več področij, kjer lahko obstoječe strokovno znanje izboljša kakovost podatkov in zmanjša breme zbiranja podatkov, in sicer:

- poročanje o vozilih, ki niso v uporabi;
- poenostavitev vprašalnika za raziskovanje;
- uporaba administrativnih podatkov;
- izvedba primerjalne analize rezultatov raziskovanja;
- uporaba novih načinov poročanja o podatkih iz raziskovanj.

V zadnji različici priročnika o statistiki o cestnem prevozu blaga je Komisija predstavila dobre prakse na omenjenih področjih v izbranih državah članicah. Te bodo podprle nadaljnji razvoj statistike o cestnem prevozu blaga, izboljšale kakovost podatkov in zmanjšale breme poročanja. Države članice še vedno omahujejo pri dogovoru o obveznem zbiranju informacij o vožnjah s praznimi tovornimi vozili (trenutno je to prostovoljno) in zbiranju podatkov o porabi goriva tovornih vozil zaradi posledične večje obremenitve pri poročanju. Hkrati je v zadnjih letih opazna izboljšana razpoložljivost statistike, o kateri države članice poročajo prostovoljno. Poleg tega prizadevanja v energetski statistiki za pripravo podrobnejše statistike o porabi goriva v prevoznem sektorju zagotavljajo skladnost s splošnimi energijskimi bilancami.

5. ZAKLJUČEK

Izkušnje in rezultati, pridobljeni z izvajanjem Uredbe (EU) št. 70/2012, se na splošno lahko ocenijo kot pozitivni. Viri, dodeljeni za ohranitev priprave statistike na nacionalni ravni in ravni Komisije, so omogočili pridobitev primerljivih in visokokakovostnih rezultatov. Komisija podpira države članice pri izvajanju uredbe in pripravi visokokakovostnih statističnih podatkov. Razvila je in vzdržuje informacijski sistem ter krepi komunikacijo za zmanjšanje bremena za države poročevalke. Prav tako je z objavo nacionalnih dobrih praks zagotovila smernice za dodatno izboljšanje kakovosti podatkov in zmanjšanje bremena pri zbiranju podatkov in poročanju.

Uredba se je izkazala za učinkovito in uspešno orodje za pripravo visokokakovostne, zanesljive in primerljive statistike cestnega prevoza blaga na ravni EU in nacionalni ravni, kar je preprečilo podvajanje dela. Ena država članica je nacionalno raziskovanje cestnega prevoza

[9] Uredba Komisije (EU) št. 557/2013 z dne 17. junija 2013 o izvajanju Uredbe (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o evropski statistiki glede dostopa do zaupnih podatkov za znanstvene namene in o razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 831/2002 (besedilo velja za EGP), UL L 164, 18.6.2013, str. 16–19.

blaga nadomestila z raziskovanjem cestnega prevoza blaga na podlagi Uredbe (EU) št. 70/2012. Komisija spodbuja druge države članice, da temu sledijo. Pripravljeni statistični podatki se redno uporabljajo pri spremljanju in ocenjevanju politik cestnega prevoza blaga na nacionalni ravni in ravni EU.